

કાનૂની વ્યવસાય & નારીવાદ – ગુજરાત રાજ્યના બનાસકાંઠા જિલ્લાના સદર્ભમાં તેની અસર પર સામાજિક કાનૂની અભ્યાસ

ઇટોલિયા નિકિતાબહેન ચમનજી, ડૉ. ઉદય દેશપાંડે

ABSTRACT

કાનૂની વ્યવસાયમાં મહિલાઓનો પ્રવેશ અને વધતું પ્રતિનિધિત્વ એ સૌથી નોંધપાત્ર ફેરફારો પૈકી એક છે, કેટલાક દાવો કરે છે કે છેલ્લા ૫૦ વર્ષોમાં કાનૂની વ્યવસાયમાં ‘ક્રાંતિકારી’ થઈ છે. આમ ઐતિહાસિક અને તુલનાત્મક સંશોધનોએ મુકદ્દમા દ્વારા વ્યવસાયમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે મહિલાઓની કઠિન લડાઈઓ, લોબીંગના પ્રયત્નો, કાયદાના સમાજોને ઔપચારિક અપીલો અને કેટલીક વાર વ્યાવસાયિક અધિકારભેત્રોની સીમાઓ પર કાનૂની કાર્યમાં તેમની વ્યસ્તતાનું દસ્તાવેજી કરણ કર્યું છે. શરૂઆતમાં, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં મહિલાઓ હતી જેણે ૧૮૬૦ ના દાયકામાં કાયદાકીય વ્યવસાયમાં પ્રવેશ કરીને પ્રથમ માર્ગનું નેતૃત્વ કર્યું હતું, જે અન્ય દેશોની સ્ત્રીઓ કરતાં ઘણા દાયકાઓ આગળ હતું. તેમ છતાં, ૧૯૬૦ સુધી ઘણી અમેરિકન કાયદાની શાખાઓમાંથી મહિલાઓને બાકાત રાખવામાં આવી હતી.

કાયદામાં મહિલાઓના પ્રવેશને કાનૂની વ્યવસાયમાં પુરૂષ વિશિષ્ટતાના પ્રારંભિક પડકારનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. ૧૯૭૦ ના દાયકા પહેલાના વર્ષોમાં જ્યારે તેઓ તેમના વ્યવસાયમાં પ્રવેશ્યા અથવા તેમની નોકરીની શોધ કરી ત્યારે થોડા મહિલા વકીલોને તેમના પસંદ કરેલા વ્યવસાયમાં ઉષ્માભર્યું અભિવાદન મળ્યું. જે મહિલાઓએ કાનૂની કાર્ય સુરક્ષિત કર્યું છે તેઓને પ્રોબેટ કાયદો અને કૌટુંબિક કાયદો જેવી સ્ત્રીઓ માટે યોગ્ય માનવામાં આવતી ઓછી-સ્થિતિની વિશેષતાઓમાં વારંવાર તકો આપવામાં આવતી હતી. તેઓને ઓછો પગાર મળ્યો, ભાગીદારી નકારવામાં આવી અને ભાગ્યે જ બેન્ચ પર સેવા આપી. વિવિધ સ્વરૂપોમાં ભેદભાવ અને બાકાત મહિલા વકીલો માટે વીસમી સદી સુધી સારી રીતે ચાલુ રહ્યા.

આમ, જ્યારે ભારતમાં બહુ ઓછા અભ્યાસો થયા છે, ત્યારે પશ્ચિમી દેશોમાં વ્યાપક અભ્યાસોએ લિંગ પૂર્વગ્રહને ઘણી રીતે જાહેર કર્યો છે, જેમાં સરેરાશ પાઠ્યપુસ્તકની સ્પષ્ટ અથવા ખુલ્લી ધારણાનો સમાવેશ થાય છે કે વકીલ પુરુષ છે અને તેમાં સામેલ મહિલાઓ કાંતો વાદી છે, કાંતો પ્રતિવાદીઓ, સાક્ષીઓ અથવા શ્રેષ્ઠ રીતે સેક્ટરિયલ સ્ટાફ હોય શકે. એવી ધારણા છે કે મહિલાઓ દેશની શ્રેષ્ઠ ન્યાયાધીશ બની શકે નહીં. શરૂઆતથી, જ સમાજ મહિલા વકીલો તરફ વલણયુક્ત પક્ષ પાતથી જુએ છે. આજે પણ આ ભેદભાવ ચાલુ છે.

વીસમી સદીના પૂર્વાર્ધના મોટા ભાગ સુધી કાયદામાં મહિલાઓનો પ્રવેશ એક નાજુક રહ્યો હતો. મહિલાઓના પ્રવેશ દરમાં સૌથી વધુ નાટકીય વધારો ૧૯૭૦ના દાયકાથી જ થયો હતો. ૧૯૭૦ માં, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં કાયદાની શાખામાં કુલ નોંધણીમાં ૮ ટકા મહિલાઓનો સમાવેશ થતો હતો. ૨૦૦૬ સુધીમાં, મહિલાઓએ કાયદાની શાખામાં પુરૂષો સાથે સમાનતા હાંસલ કરી હતી. એ જ રીતે કેનેડામાં ૧૯૭૦માં ૨૦ વકીલોમાં માત્ર ૧ મહિલા હતી. ૨૦૦૫ મુજબ, દર ૩ ત્રણ વકીલોમાંથી ૧ એક મહિલા હતી, જેમાં બહુમતી ૩૫ વર્ષથી ઓછી હતી. કાયદાકીય વ્યવસાયમાં મહિલાઓનો નાટકીય પ્રવાહ ઘણા દેશોમાં સમાન છે.

પરિચય:

નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર ફિલસૂફી અને સિદ્ધાંતના વિવિધ તારોને પ્રકાશિત કરે છે. તે પ્રવચનના વધુ એક ક્ષેત્ર, એટલે કે કાયદો અને ન્યાય માટે સ્ત્રી પ્રતિબિંબ અને વાણીના જોડાણનું કુદરતી વિસ્તરણ છે. આપણે નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્રની વિભાવનામાં વ્યસ્ત થઈએ તે પહેલાં, “નારીવાદ” શબ્દને સમજવો મહત્વપૂર્ણ છે. લેખકનો હેતુ વિષયને સર્વગ્રાહી રીતે આવરી લેવાનો અને વાચકને સંપૂર્ણ ચિત્ર પ્રદાન કરવાનો છે. આ પેપર ભારતમાં નારીવાદના તરંગો અને ક્ષેત્રમાં તેમની અસરની ચર્ચા કરે છે. તે પછી, પેપર ૧૯૭૧ ના મેડિકલ ટર્મિનેશન પ્રેગનન્સી એક્ટમાં કરવામાં આવેલા આગામી સીમાચિહ્ન સુધારા પર પ્રકાશ પાડે છે, જે ભારતીય પરિપ્રેક્ષ્ય દ્વારા નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્રના વિકાસને સમજવા માટેનો એક વિષય છે. શું સુધારો ભારતની મહિલાઓની માંગને પૂર્ણ કરે છે કે કેમ, શું સુધારો પિતૃસત્તાક નૈતિકતા અને મૂલ્યોથી વંચિત છે તે કેટલાક પ્રશ્નો છે જે આ પેપરમાં છે. આ પેપર એવા કિસ્સાઓ પણ પ્રકાશિત કરે છે કે જ્યાં પરંપરાગત સિદ્ધાંત નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્રને વટાવી ગયો છે. અને અંતે નિષ્કર્ષ તરફ આગળ વધતા પહેલા, પેપર નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્રના વિકાસમાં અવરોધો અને અવરોધો તરફ ધ્યાન દોરે છે અને નારીવાદ અને નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર ભારતમાં જે પરિવર્તનો ખરીદ્યા છે તેના પર ધ્યાન દોરે છે.

સમગ્ર વિશ્વમાં, સ્ત્રીઓ સામાન્ય રીતે, વિવિધ સ્તરે, રાજકારણમાં ઓછી રજૂઆત, નોંધપાત્ર રીતે ઓછી આર્થિક શક્તિ, તેમની શારીરિક સ્વાયત્તતા પરના નિયંત્રણો અને જાતીય હિંસા પ્રત્યે વધુ સંવેદનશીલતાનો અનુભવ કરે છે. નારીવાદ એ એક ફિલસૂફી છે જે

આ પરિસ્થિતિઓને સમજવા અને પરિવર્તન કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. નારીવાદ તમામ જાતિઓની રાજકીય, સામાજિક અને આર્થિક સમાનતા માંગે છે. મુખ્યત્વે, તે જાતિઓની સમાનતા પર આધારિત મહિલાઓના અધિકારોની હિંમત છે. સ્ત્રી અને પુરુષ બંને માટે સમાન અધિકારો અને તકો હોવી જોઈએ.

ઘણીવાર સમાનતાની વિભાવનાને “સમાનતા” શબ્દ સાથે ભેળસેળ કરવામાં આવે છે અને લોકો દલીલ કરે છે કે કારણ કે સ્ત્રીઓ પુરૂષો જેવી “સમાન” નથી, ત્યાં કોઈ સમાનતા હોઈ શકે નહીં. જો કે, નારીવાદ તેના મૂળમાં “સમાનતા” વિશે નથી. તે ફક્ત સમાનતા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. નારીવાદીઓ સંપૂર્ણ રીતે વાકેફ છે કે તેમની શારીરિક ક્ષમતાઓ પુરૂષોથી અલગ છે અને બંને લિંગની શરીરરચના અલગ છે પરંતુ આ શારીરિક તફાવતોનો અર્થ એવો ન હોવો જોઈએ કે સમાનતા શક્ય નથી.

નારીવાદના જુદા જુદા લોકો માટે અલગ અલગ અર્થ છે. બધા નારીવાદીઓ એકસરખું વિચારતા નથી. આ ચળવળ માટે તાકાત અને પડકાર બંને તરીકે કામ કરે છે. ઘણા નારીવાદીઓ વિવિધ અનુભવો ધરાવતી સ્ત્રીઓ સાથે સહમત થાય છે અને વર્ગ, જાતિ, ધર્મ અને જાતીય અભિગમ જેવા વિવિધ પાસાઓના આંતરછેદના પરિણામે રાજકીય પ્રભાવ અને આર્થિક તકો માટે અલગ અલગ પ્રવેશ મળે છે. તે હિંસા અને ભેદભાવના સ્તરને પણ અસર કરે છે જે તેઓ માટે સંવેદનશીલ હોય છે.

^૧ પીએચ.ડી, રિસર્ચ સ્કોલર,
મોનાર્ક યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ
^૨ મોનાર્ક યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

HOW TO CITE THIS ARTICLE:

ઇટોલિયા નિકિતાબહેન
ચમનજી, ડૉ. ઉદય દેશપાંડે
(2024). કાનૂની વ્યવસાય &
નારીવાદ – ગુજરાત રાજ્યના
બનાસકાંઠા જિલ્લાના સદર્ભમાં
તેની અસર પર સામાજિક કાનૂની
અભ્યાસ, International
Educational Journal
of Science and
Engineering (IEJSE),
Vol: 7, Issue: 7, 01-03

ઉદાહરણ તરીકે, બે નારીવાદીઓ સંમત થઈ શકે છે કે સ્ત્રીઓ સાથે અન્યાય કરવામાં આવે છે પરંતુ આ અન્યાય શા માટે થઈ રહ્યો છે અને તેને સમાપ્ત કરવા માટે તેઓએ શું કરવું જોઈએ તેના પર તેમના મંતવ્યો અલગ હોઈ શકે છે. તેવી જ રીતે, નારીવાદીઓ અને નારીવાદી વિરોધી કરારો અને અસંમતિ બંને હોઈ શકે છે. ઉદાહરણ તરીકે, નારીવિરોધી નારીવાદી સાથે સંમત થઈ શકે છે કે સ્ત્રીઓ સાથે વધુ સારી સારવાર હોવી જોઈએ પરંતુ તેઓ કદાચ એ વાત સાથે સહમત ન હોય કે પિતૃસત્તાની હાલની વ્યવસ્થા બદલવાની જરૂર છે; તેના બદલે તેમાં સુધારા લાવી શકાય.

નારીવાદ શબ્દ લેટિન શબ્દ “ફેમિના” પરથી આવ્યો છે, જેનો અર્થ થાય છે સ્ત્રી. પરંતુ, નારીવાદ શું સૂચવે છે? લોકોની અલગ ધારણાઓને કારણે આ પ્રશ્નના જુદા જુદા જવાબો છે. નારીવાદનો સાચો અર્થ અર્થતંત્ર, શિક્ષણ, રાજકારણ, વગેરે ક્ષેત્રે મહિલાઓ માટે સમાન અધિકારો અને સમાન તકો ધરાવતી મહિલાઓ માટે સામાજિક અધિકારો નક્કી કરવા, બચાવ કરવા અને સ્થાપિત કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ચળવળોનો સમૂહ છે. નારીવાદ એ લિંગ સમાનતાની વિચારધારા છે, આમ નારીવાદી પુરુષ, સ્ત્રી અથવા ટ્રાન્સજેન્ડર પણ હોઈ શકે છે. પરંતુ, અહીં બીજો પ્રશ્ન આવે છે, એટલે કે નારીવાદ ન્યાયશાસ્ત્ર શું છે?

સમગ્ર વિશ્વના ઇતિહાસમાં મહિલાઓને એક નાજુક વિભાગ તરીકે ઓળખાવીને સમાન અધિકારો, દરજ્જો અને તકોથી વંચિત રાખવામાં આવી છે. તેઓ તેમના ઘરની સીમામાં હોય તેવા કામ સાથે સંકળાયેલા છે. નારીવાદ ન્યાયશાસ્ત્ર અથવા નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંત દાવો કરે છે કે કાયદો કોઈપણ સામાજિક પૂર્વગ્રહ અથવા પુરુષ વર્ચસ્વ વિના, બધા માટે સમાન હોવો જોઈએ. તે નારીવાદીઓના વિચારોમાં વિકસિત અને ઉભરી અને આખરે એક સિદ્ધાંત બની ગયેલા વિવિધ મુદ્દાઓના ધોરણો અને એપ્લિકેશનનો અભ્યાસ કરે છે. આ પેપર આધુનિક નારીવાદના ન્યાયશાસ્ત્રની આંતરદષ્ટિને સમાપ્ત કરતા પહેલા, આધુનિક ન્યાયશાસ્ત્રના સ્કેચ, કાયદાની નારીવાદી ફિલસૂફી અને તેના માટેના વિવિધ અભિગમોને પ્રકાશિત કરે છે.

નારીવાદી કાયદાકીય સિદ્ધાંત, જેને નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, તે એવી માન્યતા પર આધારિત છે કે કાયદો મહિલાઓની ઐતિહાસિક ગૌણતામાં મૂળભૂત રહ્યો છે. નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર એ કાયદાની ફિલસૂફી જાતિઓની રાજકીય, આર્થિક અને સામાજિક અસમાનતા પર આધારિત છે અને નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંત એ કાયદા અને સિદ્ધાંતનો સમાવેશ છે. નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંતનો પ્રોજેક્ટ બેવડો છે. પ્રથમ, નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર એવી રીતો સમજાવવા માંગે છે જેમાં કાયદાએ મહિલાઓની ભૂતપૂર્વ ગૌણ સ્થિતિમાં ભૂમિકા ભજવી હતી. નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંત મુખ્યત્વે પુરુષ હેતુઓ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદાકીય પ્રણાલીને ઓળખવા અને તેનો સામનો કરવા માટે સીધો જ બનાવવામાં આવ્યો હતો, જે ઘણીવાર મહત્વપૂર્ણ ઘટકો અને મહિલાઓ અને હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા સમુદાયોનો સામનો કરતા અનુભવોને ભૂલી જાય છે. કાયદો સ્ત્રી મૂલ્યોના ભોગે પુરુષ મૂલ્યવાળી વ્યવસ્થાને કાયમી બનાવે છે. બંધારણીય અને ભેદભાવપૂર્ણ કાયદામાં કેસોનો સામનો કરવા માટે તમામ લોકોને કાનૂની પ્રણાલીઓમાં ભાગ લેવા માટે વ્યાવસાયિકો તરીકે સુનિશ્ચિત કરીને, નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંતનો આ બધા માટે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ:

નારીવાદીઓ માને છે કે ઇતિહાસ પુરુષના દષ્ટિકોણથી લખવામાં આવ્યો હતો અને તે ઇતિહાસ અને સમાજની રચનામાં મહિલાઓની ભૂમિકાને પ્રતિબિંબિત કરતું નથી. પુરુષ-લેખિત ઇતિહાસે માનવ સ્વભાવ, લિંગ સંભવિત અને સામાજિક વ્યવસ્થાના ખ્યાલોમાં પૂર્વગ્રહ ઉભો કર્યો છે. કાયદાની ભાષા, તર્ક અને માણખું પુરુષ દ્વારા નિર્મિત છે અને પુરુષ મૂલ્યોને મજબૂત બનાવે છે.

નારીવાદી સિદ્ધાંત પર આધારિત બહુ-પદ્ધતિના અભિગમનો ઉપયોગ કરીને આ સંશોધન મહિલા વકીલોના પડકારો અને તેમની કારકિર્દીના અનુભવોની સમજ પ્રદાન કરવાની અપેક્ષા રાખે છે. કાયદાકીય વ્યવસાયમાં મહિલાઓ માટે સમાન તકો ઊભી કરવા માટેની નીતિની અસરો વિશે ચર્ચા કરવામાં આવી છે, જેમણે નારીવાદી વિદ્વાનોના મંતવ્યોમાંથી મદદ લઈને ચર્ચા કરી છે જેમણે કેટલીક સમજ આપી છે અને આ પ્રશ્નો પર પ્રકાશ પાડ્યો છે. સૂચિત અભ્યાસ કાનૂની વ્યવસાય અને કાયદાકીય પ્રેક્ટિસની શૈલીઓ પર મહિલાઓની અસરનું મૂલ્યાંકન કરે છે.

ધોરણથી વિચલન પુરુષ લક્ષણોને ધોરણ તરીકે અને સ્ત્રી લાક્ષણિકતાઓને ધોરણથી વિચલન તરીકે રજૂ કરીને કાયદાની પ્રચલિત વિભાવનાઓને પિતૃસત્તાક શક્તિને મજબૂત બનાવે છે અને કાયમી બનાવે છે. નારીવાદીઓ એ માન્યતાને પડકારે છે કે પુરુષો અને સ્ત્રીઓનો જૈવિક મેક-અપ એટલો અલગ છે કે અમુક વર્તનને સેક્સના આધારે જવાબદાર ગણી શકાય, લિંગ,

નારીવાદીઓ કહે છે. સામાજિક રીતે બનાવવામાં આવે છે. જૈવિક રીતે નહીં. સેક્સ શારીરિક દેખાવ અને પ્રજનન ક્ષમતા જેવી બાબતો નક્કી કરે છે. પરંતુ મનોવૈજ્ઞાનિક, નૈતિક અથવા સામાજિક લક્ષણો નહીં

નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર શબ્દનો સૌપ્રથમ જાણીતો ઉપયોગ ૧૯૭૦ ના દાયકાના અંતમાં એન સ્કેલ્સ દ્વારા સેલિબ્રેશન ૨૫ માટે આયોજન પ્રક્રિયા દરમિયાન કરવામાં આવ્યો હતો, જે ૧૯૭૮માં હાર્વર્ડ લૉ સ્કૂલમાંથી સ્નાતક થયેલી પ્રથમ મહિલાની પચીસમી વર્ષગાંઠની ઉજવણી માટે યોજાયેલી પાર્ટી અને કોન્ફરન્સ હતી

આ શબ્દ સૌપ્રથમ ૧૯૭૮માં હાર્વર્ડ વિમેન્સ લો જર્નલના પ્રથમ અંકમાં પ્રકાશિત થયો હતો. અમેરિકન કાયદાની આ નારીવાદી ટીકા એ હકીકતની પ્રતિક્રિયા તરીકે વિકસાવવામાં આવી હતી કે કાનૂની વ્યવસ્થા ખૂબ જ લિંગ-પ્રાધાન્યવાળી અને પિતૃસત્તાક હતી.

૧૯૮૪માં માર્થા ફાઈનમેને નારીવાદી સિદ્ધાંત, પ્રેક્ટિસ અને કાયદા વચ્ચેના સંબંધોને શોધવા માટે વિસ્કોન્સિન લૉ સ્કૂલની યુનિવર્સિટી ખાતે નારીવાદ અને કાનૂની સિદ્ધાંત પ્રોજેક્ટની સ્થાપના કરી, જે નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંતના વિકાસમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી રહી છે.

નારીવાદી કાયદાકીય સિદ્ધાંતનો પાયો મહિલાઓ દ્વારા નાખવામાં આવ્યો હતો જેણે મહિલાઓને તેમના સંબંધિત સ્થાને ઘરમાં રાખવા માટેના કાયદાઓને પડકાર્યા હતા. આ નવી ચળવળનું પ્રેરક બળ એ મહિલાઓ માટે આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર બનવાની શરૂઆત કરવાની જરૂરિયાત હતી.

અગાઉના પ્રકરણમાં, કાનૂની વ્યવસાયમાં મહિલાઓનું પ્રતિનિધિત્વ સમગ્ર વિશ્વમાં સત્તાવાર અને બિન-સત્તાવાર એજન્સીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા આકાશઓના વિશ્લેષણ દ્વારા પ્રગટ થયું છે. વિષય પરના સાહિત્યની સમીક્ષા સમસ્યાઓના બહુ-પરિમાણીય હાલાકીને પ્રકાશિત કરે છે. સમસ્યાની તીવ્રતાએ સંશોધકને અભ્યાસ હાથ ધરવા માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા.

આ પ્રકરણમાં, સંશોધક કાનૂની વ્યવસાયમાં ભેદભાવપૂર્ણ વ્યવહારના ઇતિહાસને ટ્રેસ કરવા માટે ઇતિહાસના પાનાઓ ફેરવે છે. આ અભ્યાસ સજ્જન વ્યવસાયમાં પ્રવેશ મેળવવા માંગતી મહિલાઓના સંઘર્ષની શોધ કરે છે. તેઓ મહિલાઓની ભૂમિકાઓ અને કાયદાકીય વ્યાવસાયિકતા વિશે હરીફાઈવાળા વિચારો સાથે સામનો કરી રહ્યા હતા, આ મહિલાઓ અનન્ય હતી કારણ કે તેઓએ પ્રથમ કાનૂની વ્યવસાયમાં ફક્ત પુરુષને પડકાર્યા હતા, પુરુષ ન્યાયાધીશો અને વિધાનસભાઓને બનાવેલા કાયદાનું પુનઃઅર્થઘટન કરવા માટે સમજાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. કાનૂની વ્યવસાયમાં પ્રવેશ અકલ્પ્ય.

અભ્યાસ વિવેચનાત્મક રીતે તપાસે છે કે જ્યારે કોર્નેલિયા સોરાબજી, કલેરા બેટ માર્ટિન, માયરા બેડવેલે કાયદાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ લીધો (એક વ્યવસાય જેમાં તેમની હાજરી માત્ર અકલ્પ્ય જ નહીં પણ ગેરકાયદેસર પણ હતી) અને ૧૮૯૭માં વકીલ બનવામાં સફળ થયા ત્યારે તેમાં શું તફાવત હતો.

રાહ જોવાના વર્ષોમાં, કાનૂની લાયકાત ધરાવતી કેટલીક મહિલાઓએ પેરાલીગલની જેમ ગૌણ કાનૂની ભૂમિકાઓ ધારણ કરી હતી, જેમ કે ઇંગ્લેન્ડમાં એલિઝાબેથ ઓર્મો, અથવા તેઓએ કાયદાને સંપૂર્ણપણે છોડી દીધો હતો. આ મહિલાઓ જેઓ સંમેલનના જંગલોમાંથી માર્ગને હરાવવા માટે તૈયાર હતા, જેથી ભાવિ પેઢીઓ માટે માર્ગ મોકળો કરી શકાય.

વ્યવસાયમાં મહિલાઓની વાર્તા ખૂબ જ તાજેતરમાં શરૂ થઈ હતી કહેવાતા વિદ્વાન વ્યવસાય કાયદા, દવા અને મંત્રાલયમાં પ્રવેશ - વીસમી સદી સુધી ઘણા દેશોમાં કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો. જ્યાં પ્રવેશ કાયદેસર હતો ત્યાં પણ સામાજિક અને વૈચારિક અવરોધો નોંધપાત્ર હતા. સ્ત્રીઓ સામાન્ય રીતે એવી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેતી હતી જેનું વ્યવસાયીકરણ કરવામાં આવ્યું ન હતું. કાનૂની વ્યવસાયમાં ભેદભાવપૂર્ણ વ્યવહારનો ઇતિહાસ બેડવેલ વિ સ્ટેટ ઓફ ઈલિનોઈસ, (૧૮૭૩),^૧ ૮૩, ૧૬ ઉછર્ન, ૧૩૦ના પ્રથમ નિર્ણય પરથી શોધી શકાય છે.

કાયદામાં કામ કરતી મહિલાઓએ આ વિચાર પર વધુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું શરૂ કર્યું. અને પ્રજનન સ્વતંત્રતા હાંસલ કરવા, કાયદા અને કર્મચારીઓમાં લિંગ ભેદભાવને રોકવા અને જાતીય શોષણના ભથ્થાને રોકવા પર કામ કરવાનું શરૂ કર્યું. મુખ્ય મુદ્દો જે દલીલ કરવામાં આવ્યો હતો કે શું બારમાં પ્રવેશ મેળવનાર 'વ્યક્તિ' મહિલાઓ હોઈ શકે છે જ્યાં સુપ્રીમ કોર્ટ ચુકાદો આપ્યો હતો કે 'વ્યક્તિ' શબ્દનો અર્થ માત્ર 'પુરુષ' છે. નીચેના કેસોમાં, કેન્દ્રીય કાનૂની મુદ્દો એ હતો કે શું સ્ત્રીઓને 'કાનૂની વ્યક્તિઓ' તરીકે ગણવામાં આવે છે અથવા

વિવિધ સંચાલિત કાયદાઓમાં 'વ્યક્તિ' અથવા 'પુરુષ'ની વ્યાખ્યામાં સમાવી શકાય છે. વ્યવસાયિક અને નાગરિક અધિકારો અને ફરજો, ઉદાહરણ તરીકે, કાયદાનો અભ્યાસ કરવાનો, મત આપવાનો અથવા જાહેર હોદ્દો રાખવાનો અધિકાર નારીવાદની માન્યતા અને વિચાર માનવ ઇતિહાસના પ્રારંભિક યુગમાં તેમના મૂળ ધરાવે છે. નારીવાદનો પ્રારંભિક ઇતિહાસ ત્રણ ભાગોમાં વહેંચાયેલો છે તેઓ આ પ્રમાણે છે; નારીવાદની પ્રથમ લહેર જે મિલકતના અધિકારો અને મત આપવાના અધિકાર સાથે કામ કરે છે, બીજી તરંગ સમાનતા અને ભેદભાવ-વિરોધી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, અને નારીવાદની ત્રીજી લહેર જે ૧૯૮૦ ના દાયકામાં શરૂ થઈ હતી તે બીજા તરંગના શ્વેતના વિશેષાધિકારના પ્રતિકૂળ પ્રતિક્રિયા તરીકે, સીધી સ્ત્રીઓ નારીવાદી ચળવળોના ત્રણ તરંગોનો નીચે ટૂંકમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

નિષ્કર્ષ

સમગ્ર ઇતિહાસમાં, પુરુષો અને સ્ત્રીઓને માત્ર અલગ જ નહીં પરંતુ સામાજિક દરજ્જો અને સત્તામાં પણ અસમાન ગણવામાં આવ્યા છે. વર્તણૂકના લક્ષણો જેવા કેટલાક સ્પષ્ટ વિરોધાભાસો દ્વારા સ્ત્રીઓને જાણીજોઈને પુરુષોની વિરુદ્ધ તરીકે કાસ્ટ કરવામાં આવી છે, દાખલા તરીકે, પુરુષોને સ્પર્ધાત્મક, તર્કસંગત, આક્રમક, બુદ્ધિશાળી, રાજકીય અને પ્રભાવશાળી નેતાઓ માનવામાં આવે છે, જ્યારે સ્ત્રીઓને નાજુક, ભાવનાત્મક, ઘરેલું, સંભાળ તરીકે માનવામાં આવે છે. - આપનાર, અને અન્ડરલિંગ. ધારણાઓના આ પ્રકારો શૈક્ષણિકથી લઈને ધાર્મિક સંસ્થાઓ સુધી, સૌંદર્યના ધોરણો અને સંબંધો સુધી દરેક રાજકીય અને આર્થિક વ્યવસ્થામાં સર્વવ્યાપી રીતે અનુસરવામાં આવ્યા છે. કમનસીબે, કાયદો કોઈ અપવાદ નથી. તેથી, સમાજોમાં નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્રની જરૂરિયાત અનુભવાઈ જેથી કાયદો વધુ પિતૃસત્તાક ન હોઈ શકે, અને આવા ઉદ્દેશ્યને હાંસલ કરવા માટે, નારીવાદીઓ ઉભા થયા, પુરુષ-સૂક્ષ્મ કાયદાઓ અથવા પ્રથાઓ પર સવાલ ઉઠાવ્યા, ગેરકાયદેસર પિતૃ સત્તાના ઉદાહરણો રજૂ કર્યા, અને પદ્ધતિઓનું માર્ગદર્શન આપ્યું. વિશ્વભરમાં મહિલાઓ માટે "સમાનતા" સ્થાપિત કરો.

નારીવાદી ન્યાયશાસ્ત્ર એ કાયદાની ફિલસૂફી છે જે જાતિઓની રાજકીય, આર્થિક અને સામાજિક સમાનતા પર આધારિત છે. ભારતે તમામ સામાજિક મોરચે મહિલાઓનું પ્રતિનિધિત્વ જોયું છે, દાખલા તરીકે રાજકીય પરિસ્થિતિઓમાં, આર્ટીકલ ૨૪૩D ના અમલ પછી પંચાયત રાજની એક તૃતીયાંશ કચેરીઓ મહિલાઓ માટે આરક્ષિત છે. અમે મહિલાઓને આર્થિક રીતે સશક્ત બનાવી છે અમારા ન્યાયતંત્રએ એ સુનિશ્ચિત કર્યું છે કે એર ઈન્ડિયા વિ નરગેશ મીરઝા અને ઓ.આર., વિશાખા વિ. રાજ્ય વગેરેના કિસ્સામાં મહિલાઓને કાર્યસ્થળ પર ભેદભાવ ન કરવો જોઈએ. મહિલાઓને સામાજિક રીતે માર્ગદર્શન અને સશક્તિકરણ કરવાની યોજનાઓ છે ઉદાહરણ તરીકે ઉજ્જવલા, એક વ્યાપક યોજના વેપારી જાતીય શોષણ, સ્વાધાર યોજના (મુશ્કેલ સંજોગોમાં મહિલાઓ માટેની યોજના) તસ્કરીના નિવારણ અને બચાવ, પુનર્વસન અન ટ્રાફિકિંગના પીડિતોના પુનઃ એકીકરણ માટેની વ્યાપક યોજના.

નારીવાદના મોજા જે ભારતે જોયા છે તે એક લાંબી દોરેલી સફર છે જે સમાજના દુરાચાર અને પિતૃસત્તાક વર્તન સામે લડતી દરેક મહિલાના સંઘર્ષની ઉજવણી કરે છે. તેઓએ મહિલાઓને તાબે થવા અંગે સંદેશાવ્યવહારને પ્રોત્સાહન આપીને અવરોધો દૂર કર્યા છે.

સંદર્ભ સૂચિ

૧. મહિલા અને કાયદો: નિર્ણાયક નારીવાદી પરિપ્રેક્ષ્ય । કલ્પના કન્નાબીરન
૨. ફેમિનિઝમ એન્ડ ધ પાવર ઓફ લો । કેરોલ સ્માર્ટ
૩. નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંત । ફ્રાન્સિસ ઇ. ઓલ્સેન
૪. નારીવાદી કાનૂની સિદ્ધાંત । નેન્સી ઇ. ડાઉડ